

## של רבי נחמן מברסלב

כל מה שמתגדל ומתפאר שם הצדיק יותר מתגדל ומתפאר שם השם יתברך ביותר: (קל"מ ב', סז)  
טוב להגיד ולשיר **נְחֵם נְחֵם נְחֵם מְאוֹמֵן** לזכות לכל הישועות

### שבת קדושים

לא תגנובו .. (וי, יא)

הבעל דבר הוא הגנב הראשון, ראש לכל הגנבים והרמאים שבעולם, כי הוא מתנהג עם רב בני אדם בדרך גנבה, בערמה ורמאות בכמה וכמה מיני דרכים שונים, שמרמה את האדם וגונב דעתו בכל עת עד שרוצה לתפסו במכמורתו, רחמנא לצלן, כנודע וכנראה בחוש, וכמו שצחק דוד המלך, עליו השלום, על זה תמיד, כמו שכתוב: "יארב במסתר כאריה בסכו וכוי", שכל זה הוא בחינת גנבה, כמו הגנב האורב במסתר כדי לצוד האדם ברשתו, חס ושלום. כי באמת על פי רב אי אפשר להבעל דבר שיבוא אל האדם להסיתו לעברה גמורה, חס ושלום; רק בתחילה מתלבש עצמו במצוות, וגונב דעת האדם ומורה לו התר ומלביש לו העצה רעה שלו במצוות, והיום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך וכוי, כמו שאמרו רבותינו ז"ל, ומחמת גנבתו וערמתו קשה מאד להנצל ממנו.

ועל כן באמת אי אפשר להנצל ממנו בשלמות, כי אם על ידי הצדיקים האמתיים שבדור, שכפו את יצרם ועמדו בניסיונות אין מספר וכבשו את המלחמה בשלמות, והם ידעו כל דרכיו ומסתוריו וכל דרכי גנבתו, והם יודעים איך להתנהג עמו, כי הם גם הם מתנהגים עמו בגנבה וערמה, בבחינת מה שאמרו רבותינו ז"ל: שרי להו לצדיקא לסגויא ברמאותא עם רמאי. ודייקא על ידי גנבות וערמות מצילין הצדיקי אמת את האנשים אשר נלכדו כבר ברשת היצר הרע, כצפרים הנאחזים בפח, על ידי גנבותיו וערמימותיו.

וזה בחינת מה שמובא במקום אחר, שהצדיקים מעוררים את בני אדם משנתם ומנפילתם על ידי ספורי מעשיות דייקא, שמלבישין ומעלימין בהם את הפנים של התורה הקדושה, שזה בחינת גנבה וערמה, שמתנהגים עמו ברמאות, כי נדמה לכאורה שמספר ספורים של חל ושיחת חלין ומלין דעלמא, והוא מלביש בהם דייקא השבעים פנים לתורה, ומוציא את האנשים מרשת הבעל דבר, בבחינת "משנה פניו ותשלחחו" (איוב יז), שמשנין את הפנים על ידי הלבושין של ספורי מעשיות בכדי שלא יכירו, ועל ידי זה דייקא מוציאין אותו בגנבה מהם. נמצא שהצדיק מתנהג גם כן בגנבה וערמה גדולה, כדי להוציא בני אדם מרשת הסמך-מם, שנפלו לשם על ידי דרכי גנבתו וערמתו. (לקוטי הלכות - הלכות גניבה ג' - אות ב' לפי אוצר היראה - יראה ועבודה, קנ"ט)

הוכח תוכיח .. (וי, יז)

אין לך דבר שהבעל דבר יוכל להטעות את האדם ולהפך עברות גמורות למצוות כמו בענין המחלקת, ששם מרקד הבעל דבר הרבה, כי בענין זה יוכל בקל להתלבש עצמו במצוות, כי מסית את האדם על חברו שמצוה גדולה להדפו ולרדפו, כי הלא עשה כך וכך, כמצוי עניין זה הרבה בעולם. כי זה ידוע, שאין אדם שלא יהיו בו איזה חסרונות, אבל אנו מצויים לבלי להסתכל על הרע שבישראל, רק על הטוב, ולדון את כל אדם לכף זכות, כמו שהזהירו רז"ל בכמה מקומות, ואפילו על החוטא הזהירה התורה הקדושה: "הוכח תוכיח את עמיתך, ולא תשא עליו חטא", שלא לביישו ברבים.

ועל כן באמת אמרו רבותינו ז"ל: תמה אני אם יש בדור הזה מי שיודע להוכיח, ופירש רש"י, שלא ישא עליו חטא על לבון פנים; ואמרו שם: תוכחה לשמה וענוה שלא לשמה ענוה שלא לשמה עדיפא, ופירש רש"י, שעושה עצמו ענו שאינו רוצה להוכיחו, ואותה ענוה שלא לשם שמים היא, ואף על פי כן עדיפא מתוכחה לשם שמים. מכל שכן וכל שכן בדורות אלו,

בוודאי מצוה גדולה לדבר על לב חברו להטותו לדרך האמת לאמתו, אבל לא להוכיחו ברבים ולביישו, חס ושלום, מכל שכן להרבות במחלקת, אשר הפליגו רבותינו ז"ל מאד בחמר אסור המחלקת. מכל שכן כשהדבר להפך, שעומדים יושבי קרנות ושותי שכר וחולקים על כשרים ויראים אמתיים, והכל בכח המנהיגים שאינם כראוי, שטעו על ידי בחינת שדין יהודאין, על ידי שאין כלי המחין שלהם שלמים, עד שלפעמים טועין על ידי זה כל כך, עד שכמעט שנעשה אצלם שפיכות דמים למצוה גדולה, ושופכים דם הכשרים כמים בבזיונות וחרפות ובושות והלבנת פנים ברבים, ולפעמים אף בקפוח והמעטת פרנסה ויותר מזה מה שאי אפשר לבאר על הכתב, ועל הרועים כאלו צועק הנביא בכמה מקומות, כמבאר בפנים.

על כן צריך כל אחד לזהר ביותר, שלא יצא מדרכי התמימות באמת, בפרט בענין מחלקת, שלא יחזיק במחלקת על כל פנים, ולא יטעה את עצמו שצריך לקיים גם מצוות שפיכות דמים לרדף אחר כשרי הדור, כי די לנו בתרי"ג מצוות שקבלנו ממש רבנו, עליו השלום, ואל יוסיף בעצמו מצוות כאלו. (לקוטי הלכות - הלכות יין נסך ד' - אותיות י"ג ט"ו ט"ז י"ח לפי אוצר היראה - מחלוקת כ"ג)



ואהבת לרעך כמוך אני ה' .. (וי, יז)

היינו שתקבל באהבה כל הרעות והיסורין הבאים עליך, כי ראוי שתדע, שלפי מעשיך, אחר כל היסורים והרעות שיש לך, עדיין הוא מתנהג עמך ברחמים, כי היה מגיע לך יותר ויותר, חס ושלום, לפי מעשיך. וזהו: "ואהבת לרעך" - שתאהב הרע שבא לך, היינו הרעות והיסורין הבאים עליך, חס ושלום, תקבלם באהבה, כי "כמוך" - כמו שאתה הוא, היינו לפי מעשיך, "אני ה'" - בעל הרחמים, עדיין אני מתנהג עמך ברחמים, כנ"ל. (לקוטי מוהר"ן א' - סימן קס"ה)

### סיפור

(ספר ימי מוהר"ת [רבי נתן] - סימן כו)  
... ואחר-כך זכינו שבאותו השנה נדפס ספרו הקדוש "לקוטי- מוהר"ן"; ומעשה שהיה כך היה: בקץ תקס"ז הני"ל, אחר פטירת אשתו, זכרונה לברכה, ואחר שנסענו מאתו, בעת חזירתו מדרכו לביתו, בא עליו בדרך חלי ההוסט [שעול] רחמנא לצלן, ותכף שעשה ההוסט הראשון, אמר תכף שיסתלק, והתחיל מיד לדבר מהסתלקותו ואחר-כך בא לביתו, וחלי ההוסט רחמנא לצלן הולך ומתגבר ודבר הרבה מעניין החולאת שלו, שהוא מסכן מאד, וצוה להתפלל עליו ואני לא הייתי אז אצלו, כי הייתי עצור במאהלוב כנ"ל, ורבי נפתלי חברי הודיע לי תכף את עצם הצרה המרה הזאת, וכשמעי עמדתי מרעיד ומשתומם, נעויתי משמע, פלצות בעתנני; והוא זכרונו לברכה דיבר הרבה מעניין הסתלקותו, שהיה צריך שיהיה לו ששים גבורים (כמו שהיה להבעל-שם-טוב), ועוד כמה שיחות כאלה; ומעניין קברו, שהיה רצונו ליסע לארץ-ישראל, אך אינו יודע בכחו אם יוכל להגיע לשם, וגם שם לא יבוא אדם על קברו, ולא יהיה להעולם עסק ועשייה עם קברו וכוי, וקצת מזה נכתב כבר (חיי מוהר"ן קס"ב); ואני לא הייתי בכל זה.

אחר-כך באתי על ראש-השנה, כנזכר לעיל, ואז אמר תורה הני"ל, ואחר ראש השנה כתבתי התורה לפניו והייתי צריך לנסוע לנעמירוב, ולא אסתיע מלתא, ולא נסעתי אז, ונתעכבתי בברסלב עד אחר יום-הכפורים.

© אנתנו צריכים את הדיבורים של רבנו הקדוש, כמו הנשימה ...



אין לי כלום, מה יכול להיות. היו עשרים אנשים, הם הלכו כולם ועזבו אותי, ואני לא יכולתי להמשיך ללכת, אז... מה לעשות? אני בקשתי לבעל החמור שייתן לי החמור לרכוב עליו, אז הוא אמר לי: "יש לי חייטים על החמור, ואני לא יכול", אז באו גזלנים ולקחו את החמור עם החייטים...

(ספר אבי הנחל א' - מכתב מ"ט)

## מכתב

ב"ה, ערב ראש חודש אדר תשכ"א. טבריא.

יקירי, החותר חתירות למצא המים עמקים שמהם גדלה האמונה, ונצולים ממימי המבול והחשך שהם אמונות כזביות של הצבועים והשקרנים מנהיגי שקר, והכפירות של חכמי הטבע, שלום וישע רב. אשרי חלקו וגורלו.

יום הולך ויום בא, וכבר באנו בימים, והזמן רץ ופורח ואינו עומד אפילו רגע אחת, ובכל יום ויום הולכים ומתקרבים ליום האחרון, ואם לא עכשיו אימתי. גיוואלד ברודער (אהה אחי), היכן אנתנו בעולם. מה אנו שותקים, ומה אנו עושים בזה העולם. הלא ה' יתברך עמנו ועומד עלינו בכל רגע, ורואה במעשינו, ומי לא יתבייש ולא יירא ויפחד מפניו. אין לנו שום עצה ונחמה ותקוה והצלה, רק לנוס ולברח אל הצדיק האמת המובחר, שראוי להאמין בו, ולהתדבק ולהתקשר אליו, הממשיך ומגלה עצות חדשות פלאי פלאות בלי גבול, הנמשכים מבחינת משיח, שאי אפשר לסתור בשום אופן, שעל-ידם מגלה האמונה בשלמות לעין כל, וישוב ויקרב

כל ישראל לה' יתברך, וימלא הארץ דעה לדעת את ה', לקיים את התורה המסורה בידינו מפי משה רבנו עליו השלום. אשרי הזוכה למצא צדיק כזה ולהכלל בתוך הקבוץ הקדוש הנקראים על שמו והולכים בדרכיו!

צריך האדם להסתכל מאד על דרכיו, ולהגדיל דעתו ושכלו להסתכל ולהתבונן היטב על כל הסיבות והעניינים שה' יתברך מזמין לו ומתגלגל עמו בכל יום, להבין מהם הרמזים שה' יתברך מרמז לו בהם, להתקרב אליו בכל פעם מכל מקום שהוא, על-ידי הצדיק המשתדל בתקנתו!

ה' יתברך מרחם עלינו ומאיר לנו גם בתוך עמק החשך הארת העצות העמוקות הנוראות להציל נפשנו מני שחת, אבל צריכים לזה הבחנה גדולה, שלא יטעה מן האמת על-ידי המסיתים והמדחיים בעצות שקרים ובדברים בדויים שלהם, המאבדים את האדם משני עולמות. ומי שחפץ באמת לאמתו זוכה להבחין בין יום ובין לילה, דהיינו בין עצות טובות אל ההפך.

צריך לזה זכיה גדולה שיזכה לישב עצמו שעה אחת ביום, ושיהיה לו חרטת על מה שצריכים להתחרט, כי לאו כל אדם זוכה לישב הדעת. על-כן צריכים להתגבר מאד לראות לישב עצמו

היטב על כל מעשיו והנהגותיו אם כך ראוי לו לבלות ימיו במעשים כאלה. לדבר עם חברו ולקרבו אל האמת לאמתו, ויקבלו דין מן דין - זה העסק יקר וחשוב מאד אצל ה' יתברך יותר מכל העבודות, כי זה עיקר ג'לתו וכבודו יתברך כשהרחוקים ביותר מתקרבים אליו יתברך...

(עצות המבוארות - ספירת העומר, א-ב)

## עצות ותפילות

על ידי התחזקות בשמחה בימי

הפורים במחיאית כפים וברקודים, על ידי זה זוכים לקיים מצוות ספירת העמר בשלמות, ועל ידי זה זוכים לקבלת התורה בנגלה ובנסתר. היינו, הן בקיום המצוות המב'ארות המפרשות בתורה, הן בהבנת הדעות האמתיות המרמזות ואינן מפרשות בתורה.

כל מה שאנשים מדברים בימי הספירה, אינם מדברים רק מעניין ספירת היום. והאדם המבין, היינו מי שהוא יודע ומבין אמתי בסודות התורה ובחכמת הקבלה והוא יודע באמת מה מרמזת ספירה של כל יום, כאשר יקשיב בשלמות, ישמע שמדברים רק מעניין הספירה של אותו יום.

... וזכני ברחמך הרבים, לקיים מצוות ספירת העומר בקדשה ובטהרה, ובלב טוב ובשמחה גדולה, עם כל פרטיה ודקדוקיה וכוונותיה ותרתי"ג מצוות התלויות בה. ועל ידי זה נזכה להכניע ולשבר ולעקור ולבטל קליפת המן עמלק מן העולם. (לקוטי תפילות א' - מתוך תפילה 1)

אחר יום-הכפורים הזמין לי השם יתברך עגלה עם אנשי-שלומנו, שהיה להם עסק גדול במאהלוב, ונתרצו לקבל אותי עמהם, וקבלתי רשות מרבנו זכרוננו לברכה, ונסעתי עמהם עד קהלת-קדש טולטשין, כי הם היו צריכין לעקם דרכם למאהלוב דרך טולטשין; והשם יתברך, ברחמיו ונפלאותיו הנוראים, הוא מסבות מתהפך, וחושב מחשבות בכל עת לתקון העולם בכלליות, ולתקון כל נפש ונפש וכל ניצוץ בפרטיות וכו', וסבב בדרכיו הנפלאים וגלגל עם האנשים שנסעתי עמהם, שיחזרו מטולטשין לביתם, כי נודע להם שם בטולטשין, שלא יוכלו להשיג מִבְּקָשָׁם שם עתה במאהלוב, לקבל מעות בעד ה"פודראד" שלהם, ונתיישבו לחזר לביתם (ובאמת הטעו אותם, כי אז דייקא היו יכולים לקבל מעות, כאשר נודע להם אחר-כך, ועל-ידי שחזרו לא קבלו מעות עד היום), ובאו אלי ואמרו לי, שהם מִכְרָחִים לחזור, אך יש להם צער מה שאין לי עגלה למאהלוב, על-כן חפשו ומצאו עגלה, שהולכת עם משאוי זכוכית למאהלוב, שאוכל לנסוע עמה.

עניתי ואמרתי: לחזור למאהלוב - אין כבודי ליסע עם משאוי כזה, כי לנסוע לרבנו זכרוננו לברכה, כדאי לנסוע אפילו בבזיון ואפילו לילך רגלי, אבל לחזור לביתי איני רוצה עם עגלה כזאת וחזרתי עמם יחד לברסלב לרבנו זכרוננו לברכה, וראיתי שהיא ישועת השם והשגחתו הנפלאה עלי ותנף כשחזרנו ונסענו לברסלב, נתעורר עלי שמחה ובכיה מחמת שמחה, ובאתי לרבנו זכרוננו לברכה בערב, ופניו הקדושים היו מאירים באור נפלא,

והשבועתי בצחצחות נפשי כשזכיתי לחזור ולראות פניו המאירות מה שבדעתי היה לבלי לראותו עוד זמן רב כי ממאהלוב לא הייתי יכול לבוא אליו בתמידות כמקדם כנזכר לעיל בפרט שידעתי שרבנו זכרוננו לברכה מוכן לנסוע ללמברג תכף אחר יום טוב, על כן היה לי לשלל גדול יקר מכל הון מה שזכיתי עוד לבוא לפני הדרת קדשו הנורא וגם מצאתי אצלו חברנו רבי נפתלי שנתעכב עדיין שם ועוד איזה חברים, והיה עת רצון ואכלנו עמו יחד בשמחה והתקרבות גדול:

(מרי ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)

## שיחות

פעם, אני יושבתי על הגמל,

ועבר לפניו עגלה והוא נפחד מאד, אז הוא קם בכעס גדול, ואני לא החזקתי עצמי, והוא זרק אותי עד השמים, וכולם אמרו: "הוא נפטר, אין שום תקווה לחייו, הוא נפטר, הוא קיבל מכת מוות". השם יתברך עשה נס, שאני נפלתי על הר של תבן, נשארתי בחיים, זה היה בזמן הקיץ, בזמן שחותרים את החיטה, קציר, אז היה הר עם תבן, ואני נפלתי על ההר של תבן, אוי, אחר כך, אוי וי, אוי וי, קבלתי מחלה כזו, נסים שאני ראיתי כל ימי חיי בעיניי שלישה ימים ויותר לא

ראיתי, העיניים היו, הדלקת היה, לא ראיתי בעיניים כלום, אז האבא שלי היה עיור, אז אני ראיתי שאני נעשיתי עיור כמו האבא שלי, ואני נעשיתי חלש מאד, היה לי כאבים כזה, כאבי עיניים כזה, שאי אפשר לחיות, לסבול, על-כל-פנים עבר כמה ימים... והוטב לי קצת, אבל לא היה לי כח, לא ראיתי בעיניים.

אמר לי: "יש קבוצה של עשרים אנשים שהם נוסעים לטבריה", אמרתי: "טוב, אני רוצה לחזור לרבי ישראל קרדונר, אבל לא היה לי כח, לא אכלתי... הכאב. הייתי לא בן אדם, רק נפטר, ככה הלכתי איתם, והם הלכו, והיה שמה אחד יהודי שהיה לו חנות בכפר, ואני הייתי עוד בזמן שכאב לי עוד העיניים, הייתי אצלו, והוא היה לו חמור, והוא הלך איתם לטבריה. אני אמרתי: "אני רוצה גם כן טבריה, אני לא רוצה לעבוד, אני רוצה לחזור בתשובה, אני רוצה לחזור לרבי ישראל קרדונר", טוב! הם הלכו, אבל אני לא יכולתי להמשיך, לא יכולתי ללכת, לא היה לי נעליים...

הייתי חולה. על-כל-פנים, אני נשארתי, הם הלכו ואני נשארתי, אוי, מי יכול לספר? נשארתי בלי לחם, בלי מים, בלי שום דבר, מה יכול להיות מזה? אני ראיתי איפה אני נמצא, מה יכול להיות ממני, בלילה יאכלו אותי אריות, או חיות רעות, ולא ידע שום בן אדם, וציירתי בדעתי, הם יאכלו אותי, אני אחיה, והם {יאכלו} רק הידיים והרגליים ויאכלו אותי, מה יהיה ממני, אז אני חישבתי, "מה? איזה צער יהיה לי? אני רוצה לראות המיתה, ואיפה רואים? איך רואים?", אוי, אוי, אין לי מים, אין לי לחם,

128